

საზოგადოება და ბანკები
SOCIETY AND BANKS

საბანკო სექტორის მიმოხილვა (2015 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით)

www.sab.ge

საბანკო სექტორის მიმოხილვა (2015 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით)

2015 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით, წინა თვესთან შედარებით, საქართველოს კომერციული ბანკების მთლიანი აქტივები 0.8 მლრდ ლარით, ანუ 3.5%-ით გაიზარდა და 24.8 მლრდ ლარი შეადგინა. საბანკო სექტორმა სექტემბერი 85.3 მლნ ლარის მოგებით დაასრულა. რაც შეეხება საკონვერსიო შემოსავლებს (სავალუტო კონვერტაციები), 2015 წლის იანვარ-სექტემბერში კომერციულმა ბანკებმა საკონვერსიო ოპერაციებში 92 მლნ ლარის მოგება ნახეს. ლარის კურსთან დაკავშირებულმა მოლოდინებმა და ფაქტობრივმა რყევებმა საკმაოდ არასტაბილური გარემო შექმნეს საკონვერსიო ოპერაციებისთვის და შესაბამისად ბანკებმა 2015 წლის პირველი კვარტალი ფაქტობრივად ზარალით დახურეს. მიუხედავად იმისა, რომ ტურისტული სეზონის დაწყებამ აგვისტოში განაპირობა კურსის გამყარების მოლოდინები, მოვლენები საპირისპიროდ განვითარდა. თითქმის მთელი თვის განმავლობაში ლარის კურსი ეცემოდა და აგვისტოს დასაწყისიდან თვის ბოლომდე 3%-ით გაუფასურდა. მიუხედავად ამისა საბანკო სექტორმა საკონვერსიო ოპერაციებში საკმაოდ მაღალი შემოსავალი დააფიქსირა.

ბოლო თვეების განმავლობაში საკრედიტო პორტფელის ზრდა აღინიშნება. 2015 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით საკრედიტო პორტფელი 327.1 მლნ ლარით (2.1%) გაიზარდა და 15.7 მლრდ ლარს მიაღწია რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე 36%-ით მეტია. 2015 წლის პირველი კვარტლის ბოლოს საკრედიტო აქტიურობის შესუსტება აღინიშნებოდა, მაისში პორტფელის ძალიან მცირე ზრდა იყო - 19.5 მლნ, ხოლო ივნისში პორტფელი საერთოდ შემცირდა - 115.4 მლნ-ით, თუმცა ივლისში და აგვისტოში სიტუაცია რადიკალურად შეიცვალა. აღსანიშნავია, რომ პორტფელის ზრდა ძირითადად უცხოურ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე მოდის, რადგან ეროვნულ ვალუტაში გაცემული სესხების მოცულობა 89.6 მლნ ლარით გაიზარდა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში - 237.6 მლნ ლარით. მაისი-ივნისის ვარდნა გარკვეულწილად მოსალოდნელიც იყო, რადგან სავალუტო პრობლემებმა გრძელვადიან პერიოდში დაკრედიტების შესუსტება გამოიწვია, ამას დაემატა ეროვნული ბანკის რეფინანსირების განაკვეთის ზრდაც, რაც პირდაპირ მოქმედებს დაკრედიტების შემცირებაზე. თუმცა ტურისტული სეზონის გააქტიურებამ საკრედიტო პროდუქტებზე მოთხოვნის ზრდა გამოიწვია, რაც საბოლოო ჯამში აისახა სასესხო პორტფელის ზრდაზე. თუმცა აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტის ბოლო სხდომაზე სებ-მა რეფინანსირების განაკვეთი ისევ გაზარდა და 7% გახდა, რაც მოკლევადიან პერიოდში დაკრედიტების შესუსტებას და სესხებზე საპროცენტო განაკვეთების ზრდას გამოიწვევს. ეს საბოლოო ჯამში აისახება ეკონომიკური ზრდის შენელებაზეც.

სასესხო პორტფელის ზრდის მიუხედავად შემცირებულია ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობა და 2015 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით 336 მლნ ლარი შეადგინა. 2015 წელს თვეების მიხედვით თუ გადავხედავთ, ვნახავთ რომ ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობის ზრდის მხრივ იანვარში ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი დაფიქსირდა - 17%, რაც შეეხება მომდევნო თვეების მაჩვენებლებს, თებერვალში 4%, მარტში და აპრილში 7%, მაისში 3%, ივნისში შემცირდა 11%-ით, ივლისში გაიზარდა 9%-ით, აგვისტოში მხოლოდ 0.7%-ით არის გაზრდილი, ხოლო რაც შეეხება სექტემბერს, ვადაგადაცილებული სესხები მოცულობა აგვისტოსთან შედარებით 5%-ით არის შემცირებული. თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ პორტფელი 300 მლნ-ზე მეტით არის გაზრდილი წინა თვესთან შედარებით, ვადაგადაცილებული სესხების 5%-იანი შემცირება ძალიან კარგი მაჩვენებელია, ეს ნიშნავს იმას რომ მოსახლეობის ეკონომიკური აქტივობა გაზრდილია, ამასთან ერთად შემცირებამ იმოქმედა ბანკების აქციამ სესხის ვადის გაზრდასთან დაკავშირებით უცხოურ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე. ჯამურად 2015 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობა 20%-ით არის გაზრდილი წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით, თუმცა მთლიან პორტფელთან მიმართებაში კვლავ მხოლოდ 2%-ია.

საბანკო სექტორში განთავსებული არასაბანკო დეპოზიტების მოცულობამ 2015 წლის პირველი ოქტომბრისთვის 13.8 მლრდ ლარი შეადგინა, რაც 425.5 მლნ ლარით ანუ 3.2%-ით მეტია 1 სექტემბრის მაჩვენებელზე. სექტემბერში წინა თვესთან შედარებით, ვადიანი დეპოზიტები 138.3 მლნ ლარით, ანუ 1.8%-ით გაიზარდა, ხოლო მოთხოვნამდე დეპოზიტები 287.2 მლნ ლარით, ანუ 5%-ით გაიზარდა. ვადიან დეპოზიტებზე საშუალო წლიურმა შეწონილმა საპროცენტო განაკვეთმა 5.1% შეადგინა, მათ შორის ეროვნული ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე - 9.4%, ხოლო უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე - 4%. დეპოზიტების ზრდა გარკვეულწილად გამომწვეულია ეროვნულ ვალუტაში დეპოზიტებზე საპროცენტო განაკვეთების ზრდით, რადგან რეფინანსირების განაკვეთის ზრდის გამო, კომერციული ბანკები რეფინანსირების სესხების გარდა

ალტერნატიული წყაროდან ცდილობენ მოიძიონ ლიკვიდური რესურსები ლარში, რისთვისაც დეპოზიტები საუკეთესო საშუალებაა.

უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებში აშშ დოლარის წილმა 82.8%, ხოლო ევროს წილმა 14.9% შეადგინა.

რაც შეეხება დოლარიზაციის მაჩვენებელს, ის ჩვენი ეკონომიკის ერთ-ერთ მთავარ პრობლემად რჩება, რაც გამოიხატება იმაში, რომ დეპოზიტებში დოლარიზაციის მაჩვენებელი 68.1%-ის ნიშნულზეა, რაც 1.1%-ით მეტია წინა თვესთან შედარებით. შედარებით დაბალია დოლარიზაციის მაჩვენებელია სესხების კუთხით, უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხების მოცულობა ჯამურ პორტფელში 63%-ს შეადგენს.

დასკვნის სახით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ეკონომიკურმა კრიზისმა და ეროვნული ვალუტის გაუფასურებამ წინა თვეებში გარკვეული პრობლემები საბანკო სექტორსაც შეუქმნა. თუმცა ივლისი-სექტემბრის მდგომარეობით აშკარა ზრდა აღინიშნება. მნიშვნელოვანი ინდიკატორები, რომელიც განსაზღვრავს საბანკო სექტორის სტაბილურობას 1 ოქტომბრის მდგომარეობით გაუმჯობესებულია. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ვადაგადაცილებული სესხის მოცულობის შემცირება 5% და ასევე დეპოზიტებზე საპროცენტო განაკვეთის ზრდა. მართალია ტურისტულმა სეზონმა ლარის გამყარება ვერ შეძლო, თუმცა საბანკო სექტორზე მაინც დადებითი გავლენა იქონია. მთლიანობაში შეგვიძლია ვთქვათ, რომ საბანკო სექტორი საქართველოს ერთ-ერთ ყველაზე განვითარებული და სტაბილური ინდუსტრიაა, რომელმაც საკმაოდ ძლიერ კრიზისებს გაუძლო. მიმდინარე ეტაპზე დაფიქსირებული ზრდის ტემპი კიდევ ერთხელ ადასტურებს იმას, რომ გასულ თვეებში წარმოქმნილი პრობლემების მიუხედავად, მცირე ეკონომიკური შოკები საბანკო სექტორის სტაბილურობაზე განსაკუთრებულ ზეგავლენას ვერ მოახდენს.

